

GONIEC KRAKOWSKI

Redakcja i Administracja
Kraków, ul. Dunajewskiego Nr. 7.
Telefon 2502. — P. K. O. Nr. 151.100.

200.000 M

BEZPARTYJNY DZIENNIK ILUSTROWANY

Przenumerata wynosi w Krakowie miesięcznie Mk. 5,000.000. z odnoszeniem do domu Mk. 5,300.000. Zamiejscowa Mk. 5,300.000. Zagranicą Mk. 10,000.000

Nr. 35 — Rok VII.

Kraków, Środa 13 lutego 1924 r.

Red. naczelny ANTONI KRZYWY

Z zagadnień kresowych.

Dzielnice Polski wciąż jeszcze się nie znają! — państwowa zraziła do Państwa Białorusinów.

Kraków, 12 lutego.

Ostatnimi czasy słyszy się często i ze stron rozmaitych o potrzebie „rewizji programów„ albo nawet wręcz utyskiwania na „brak programu“, przystosowanego do warunków chwili. Widzimy w tem dowód, że odzyskawszy należną nam spuściznę, zaczynamy dopiero badać jej stan obecny i potrzeby z punktu widzenia właściciela i gospodarza.

Zhadanie takie jest koniecznie potrzebne. Okazuje się bowiem, że nie tylko dzielnice nie znają się wzajemnie, ale że nawet inteligencja miejscowa, znalazłszy się w roli gospodarza, musi poddać rewizji poglądy swe na najbliższe nawet otoczenie.

Szczególnie dużo sprzecznych i mało zasadniczych poglądów głosi się obecnie o sprawach kresowych. Czegośmy np. nie nasłuchali się o t. zw. „Białorusinach“. Jedni dowodzą, że Polska nie ma wprost co robić w kraju, gdzie stanowią oni większość ludności, drudzy oświadczają, że nie można już dzisiaj, jak za czasów Syrokomli uważać, że Białorusin jest takim samym Polakiem, jak Mazur lub Krakowiak, trzeci wreszcie gotowi są traktować Białorusinów, jako zdecydowanych wrogów. Żeby się zorientować w tych poglądach odrzucmy przedewszystkiem myśl, że posłowie, przez ludność wybrani, są istotnymi przedstawicielami jej uczuć i poglądów i przyjrzyjmy się rze czystości.

Uderzy nas wówczas przedewszystkiem, że ludność, którą obecnie i u nas przeważnie nazywa się białoruską, sama tej nazwy nie używa, lecz zalicza się prosto do „tutejszych“, mówi zaś w domu „po prostemu“, czyli językiem pośrednim niejako między polskim a rosyjskim. Dopóki istniała Rzeczpospolita i przez czas dłuższy potem kultura polska wywierała swój wpływ na ludność i wszystko, co się na wyższy szczebel rozwoju wspięło, zdawało się świadomie polskiem.

Tak zwana dzisiaj Białoruś, uprzednio zwykle do Litwy zaliczana, brała też udział w tworzeniu kultury polskiej. Zarówno przyroda kraju, jak i psychiczne właściwości ludności znalazły odbicie w polskiej poezji i sztuce. Elementy „białoruskie“ wykazać można w twórczości Mickiewicza, Syrokomli, Moniuszki, Karłowicza itd.

Dopiero po r. 1831, zwłaszcza zaś po 1863, rozpoczęto systematyczną rusyfikację kraju i synowie Białej Rusi, wznosząc się ponad poziom „tutejszości“, zaczęli zaliczać się nie tylko do narodu polskiego, ale też i do rosyjskiego.

Nie wdając się w historję początków tego ruchu, aczkolwiek z wielu względów ciekawą, zaznaczamy tylko, że zabiegi te nie znajdowały żywszego oddźwięku wśród ludu. Usiłowania zaś wprowadzenia białoruszczyzny do kościoła wywoływały niejednokrotnie gorące protesty. Powierzchnowe nawet obserwacje przekonują też, że nieraz zabiegi białoruskie są tylko maską, pod którą się kryje ruch antypolski, jak obecnie najczęściej filiruski.

Odrodzone Państwo Polskie, jak zgodnie utrzymują znawcy, z powodu niesprawnej administracji zraziło do siebie w znacznym stopniu ludność ziem wschodnich, niewątpliwie jednak zwiększyło wpływ kultury polskiej. Jakiemi drogami pójdzie w nowych warunkach rozwój ludności „białoruskiej“, oto pytanie, na które dziś trudno jeszcze z całą stanowczością odpowiedzieć.

Tworzenie nowego narodu, nie mającego podłoża historycznych, jest arcy-trudne i wobec tego można raczej przypuszczać, że odrodzą się na zie-

Mylne pojęcia o Białorusi. — Zła administracja
Potrzeba odrodzenia dawnych tradycji.

miach wschodnich dawne tradycje i kultura ogólnopolska, w której tworzeniu ludność „białoruska“ również żywy brała udział, weźmie górę nad wszelkimi separatyzmami politycznymi.

Niema narodu, któryby nie powstał ze zlania się szczepów, wcale dalekich od siebie. Mówiący po celtycku Bretończyk, mający własny język Prowansalczyk i używający gwaru niemieckiej Alzatecyk są jednak świadomymi i dobrymi Francuzami, uznającymi Francję za swą ojczyznę. Przywiązanie do miejscowej przyrody i do szczepowych właściwości nie stanowi bynajmniej przeszkody do zjednoczenia narodowego. Prowansalczyk język swój kochając, o rozwój jego dbają i żadnej przeszkody ze strony innych Francuzów w tem nie spotykają, i jako tacy występują przeciwko narzuceniu stołecznego szablonu na kraj cały i popierają pielęgnowanie i rozwijanie właściwości dzielnicowych.

Czas byśmy wszystkie zagadnienia nasze zbadali na nowo.

J. Hiasko.

Moda angielska a la Tutanchamen.

Londyńczyki żyją obecnie pod znakiem Tutanchamena! Nawet w dziedzinie mody kobiecej wdarł się starożytny Egipt. Reprodukacja powyższa jest materiałem dla studentów Anglików, z zakresu mody. Czy jednak pięknie wyglądają będą Angielki w takich kostiumach pozwalamy sobie wątpić.

Min. spraw zagr. Zamoyski wygłosi expose o naszej polityce

W związku z przyjazdem min. rozpoczynają się przygotowania do konferencji bałtyckiej.

Warszawa. (Tel. od wł. kor.).

Jak się dowiadujemy, niezwłocznie po przybyciu do Warszawy ministra spraw zagranicznych p. Zamoyskiego rozpoczną się przygotowania do mającej się odbyć konferencji bałtyckiej. W związku z przyjazdem ministra ma się według wszelkiego prawd-

podobieństwa już na początku przyszłego tygodnia zebrać komisja sejmowa spraw zagranicznych, na której p. Zamoyski wygłosi expose z dziedziny polityki zagranicznej, w związku z sytuacją Polski na terenie międzynarodowym.

Rewizje wśród młodzieży ukraińskiej we Lwowie.

Tajny „uniwersytet“ i konspiracyjno-bojkotowa organizacja „Kobus“. — Policja skonfiskowała sensacyjny materiał i dokonała aresztowań.

Kraków, 12 lutego.

W telegramach podaliśmy w ostatnim numerze Gońca Krakowskiego wiadomość o rewizjach wśród młodzieży ukraińskiej we Lwowie. Obecnie przynosimy w tej sprawie szereg interesujących dalszych informacji.

We Lwowie istniał od długiego czasu tzw. tajny uniwersytet ukraiński, który organizował wykłady w tajemnicy przed władzami. Wykładali tam różne przedmioty, przeważnie przygodnie b. profesorowie uniwersyteckie, gimnazjalni, a nawet nauczyciele ludowi, a poziom tych wykładów był bardzo niski. Ukraińcy jednak uważali ten uniwersytet za pewnego rodzaju polityczną placówkę, miejsce konwentyktów, pogadanek i wspólnego obrzucania we własnym kółku wszystkiego, co polskie. Żadnych realnych korzyści naukowych odczywiście młodzież ukraińska z tych wykładów nie odniosła, a wprawiała się tam jedynie w złąbnej politykomanji. — Rozsądna część młodzieży tej uczęszczała i uczęszcza na uniwersytety polskie i tak na lwowskim studjuje około 500 studentów, a na politechnice 200 przeszło, nie licząc ukraińskich studentów w Warszawie i Krakowie.

Onegdaj policja przystąpiła do zlikwidowania przynajmniej politycznej roboty tajnego uniwersytetu i przeprowadziła od rana rewizję, które m. i. doprowadziły do wykrycia Ukraińskiej Krajowej Studenckiej Rady, konspiracyjnej, tajnej organizacji, popierającej uniwersytet i działającej się na różne sposoby.

Wśród tych sekcji była także osobna sekcja zwa-

na Kobus (Komitet bojkotu ukraińskiego studentstwa), mający na celu bojkot ukraińskich studentów, zapisanych na polski uniwersytet. Komitet terroryzował młodzież ukraińską posyłając (słuchaczom z polskiego uniwersytetu) wyroki śmierci, groził im namacalnymi a dotkliwymi represjami, przyklepał im na brzośkach klepsydry itd., a nawet agitował za powstrzymaniem się księży od nabożeństw, o ile taki zdradca umarł.

Ta organizacja urzędowała w Siłskim Gospodarzu przy ul. Zimorowicza 20 i policja skonfiskowała tam onegdaj sensacyjny materiał.

Dalej rewizję przeprowadzono w Hromadzkim Hołosie, organie partji radykalnej, gdzie wykryto uniwersytecką kwesturę, zawierającą indeksy, legitymacje itp. dowody pracy oświatowej. Następnie rewizję przeprowadzono w magazynie „Dostawa“ przy ul. Ruskiej i w jej oddziale przy ul. Dominikańskiej, gdzie zbierała się młodzież, należąca do organizacji Kobus, oraz w Towarzystwie technicznym Praca, mieszczącym się tuż obok lokalu redakcji Hromadzkiego Hołosu, gdzie mieści się maszyna, z pod której czcionek pochodzą zapewne liczne antypaństwowe odezwy, znajdujące się w posiadaniu władz policyjnych. Do własności owej maszyny nikt z obecnych w lokalu, gdzie przeprowadzono rewizję, nie chciał się przyznać.

Rewizje dostarczyły wiele materiału, ilustrującego dobitnie drogi i metody organizacji Kobus. Wobec tego zostały zarządzone aresztowania, których zarówno rozmiar, jak i nazwiska aresztowanych, ze względu na toczące się śledztwo nie podajemy.

Wyjazd komandora Younga z Polski.

Polska znajduje się na dobrej drodze, tak stwierdził Komandor Young na pożegnalnym bankiecie w Warszawie. — Mowa premiera Grabskiego i odpowiedź p. Younga.

Kraków, 11 lutego.

W dniu 9 bm. o g. 8 wiecz. w salach prezydium Rady ministrów odbył się bankiet, wydany przez prezesa Rady ministrów na cześć komandora Hiltona Younga i członków brytyjskiej misji ekspertów finansowych. W bankiecie wziął udział prezes, szef brytyjskiej misji ekspertów finansowych Hilton Young, sekretarz jego Penzon, poseł W. Brytanji Max Müller, ministrowie Zamoyski, Kiedroń, Tysza, Jasiński i inni.

Podczas bankietu p. prezes Rady ministrów wygłosił przemówienie następującej treści:

Panie Komandorze! Przyjechał Pan do nas z Anglii w celu zapoznania się ze stosunkami ekonomicznymi i finansowymi naszego kraju w chwili, gdy Polska postawiła sobie za cel przeprowadzenie sanacji swoich finansów i oparcie swojej gospodarki na tych trwałych podstawach, na których ją zbudowała. Duże doświadczenie, wielka bystrość umysłu i nieustrudzona praca pozwoliły Panu przy pomocy Pańskich towarzyszy uzyskać w nadzwyczajnie szybkim czasie wszystkie potrzebne wiadomości w tak wysokim stopniu, że pozwoliły Panu odpowiedzieć na cały szereg rzuconych zapytań z chwilą, gdy w interesie naszych warunków zasięgnęliśmy światłej Jego rady. W ten sposób w wielu ważnych bardzo sprawach zdołał Pan utwierdzić w nas postanowienia, które w przeprowadzaniu naszych prac sanacyjnych okazały się tak zbawienne, wskazywał Pan nam warunki postępowania w rzeczonych pracach, z których z dobrym skutkiem skorzystaliśmy, w szczególności we wprowadzonej u nas waloryzacji, zapoczątkowanej już przed rokiem i wciąż odkładanej, odgrał Pan wysoce pożyteczną rolę, jak również znalazła w Panu wybitne poparcie ważna sprawa utrzymania budżetu w granicach ściśle zapobiegających wszelkiemu deficytowi. Wysoko cenię za usługi, za które wyrażam Panu wdzięczność.

Jesteśmy w środku dokonania najwyższego wysiłku natury sanacyjnej, żałuję, że w ostatnim okresie wskutek nieobecności Pana w kraju nie mogliśmy korzystać z nader cennego Jego sposobu oświetlania różnych stron naszego życia. Natomiast mieliśmy możliwość korzystać z pełnem zaufaniem z pomocy pomocnika pańskiego Niksona w sposób, który należy ocenić. Bardziej jeszcze żałuję, że wskutek ukończenia pracy komisji nie będę mógł nadal korzystać z kontaktu z Panem, który się okazał tak pomocny, tem bardziej, że sobie zdaję sprawę doskonale z tego, iż największe trudności mamy do pokonania przed sobą, jakkolwiek weszliśmy już na drogę zupełnej stabilizacji. Będziemy się musieli zdobyć na bardzo wielki wysiłek, aby zapewnić jej trwałość i ostateczne powodzenie. Rozumiem jednak, że misja Pana, polega przeważnie na badaniu stosunków; nie mam niestety prawa obecnie przedłużać tych dobrodziejstw, których Pan w postaci zbawiennych rad tak chętnie w ciągu swej pracy nad zbadaniem stosunków ekonomicznych i finansowych w naszym kraju łaskawie nam udzielał.

Niewątpliwie w raporcie, który Pan rządowi polskiemu składa, znajdziemy jeszcze znaczną liczbę cennych uwag i wskazówek, dotyczących się naszego położenia ogólnego, w których rząd polski znajdzie poparcie dla dalszych jego zarządzeń, w celu ustalenia sanacji Skarbu. Pobyt Pana i jego towarzyszy, podczas którego danem było nam poznać wielkie własności intelektualne i moralne narodu, który Panowie reprezentujecie, pozostawi w Polsce najlepsze wspomnienie, i przekonany jestem, wzmocnienie węzłów przyjaźni, które łączą nasze kraje. W tym więc duchu dziękuję Panom w imieniu rządu i narodu polskiego za okazaną nam życzliwość i pomoc.

Na przemówienie p. prezesa Rady ministrów komandor Hilton Young odpowiedział, jak następuje:

Słowa, z którymi zwrócił się do mnie p. prezes Rady ministrów, są zbyt łaskawe. Dzięki współpracy z ministerstwami i osobami z którymi stykaliśmy się w Warszawie, pobyt nasz i praca były bardzo przyjemne. Muszę zupełnie szczerze powiedzieć, że to my uczyliśmy się tu, musieliśmy bowiem przystosować ogólne zasady do rzeczywistości i to nas nauczyło wielu rzeczy.

Trudno byłoby mi wyrazić, jak wielki jest wpływ dziejów Polski na opinię Wielkiej Brytanji. W Polsce płomienie wolności i niepodległości ukryte były w czasie ciemnych dni niewoli, dziś zaś z tego ducha wolności możemy korzystać. Nazwiska polskich bohaterów są przechowywane w pamięci Anglików.

Obecnie musimy kontynuować tę pracę. Pracowa-

liśmy tu nad wielkim dziełem naprawy finansów Polski i jestem pewny, że Polska znajduje się teraz na dobrej drodze. Ja i moi koledzy jesteśmy dumni z tego, że mogliśmy pracować w tym kierunku. Dziękując p. prezesowi Rady ministrów za jego łaskawe słowa, muszę zaznaczyć, że moja praca była nie tylko bardzo miła, ale i zaszczytna, ponieważ przypadło mi w udziale pracować w chwili, gdy Polska powraca znowu do swojej dawnej świetności

i zajmuje należne jej w świecie stanowisko.

W podniosłym nastroju i wśród ożywionej rozmowy przeciągnął się bankiet do północy.

Po złożeniu raportu rządowi polskiemu w sprawie sytuacji finansowej komandor Hilton Young opuścił dnia 10 bm. o godz. 23.40 Warszawę, udając się przez Gdańsk do Anglii.

P. Young pożegnał na dworcu w imieniu p. prezesa ministrów i ministra skarbu dyrektor departamentu prezydjalnego ministerjum skarbu p. Stanisław Kauczik oraz w imieniu ministra spraw zagranicznych radca legacji p. Józef Potocki.

Napady rabunkowe band litewskich na terytorjum polskie.

Warszawa. (Tel. od wł. kor.).

Z pogranicza kowieńskiego donoszą, że napady szaulisów litewskich ponawiają się w dalszym ciągu.

Ostatnio 10 uzbrojonych w karabiny, granaty ręczne i rewolwery szaulisów napadło na folwark Bu-

dryszyki w pow. święciańskim.

Tej samej nocy druga banda uzbrojonych szaulisów dokonała napadu na folwark Bojany, również w powiecie święciańskim.

Wielki proces polityczny w Krakowie.

Kraków, 11 lutego.

9 osób oskarżonych o zbrodnię zdrady głównej. Wczoraj rozpoczęła się w sądzie okr. karnym w Krakowie pierwsza kantonowa sesja przysięgłych rozprawą przeciwko 9 osobom, oskarżonym o zbrodnię zdrady głównej z paragr. 580 c, ulegającej karze śmierci.

Na ławie oskarżonych zasiadli: Lejzor Holzer, Bernard Rosenbaum, Ewa Kaufman, Salomon Kuehnreich, Hirsch Glücksman, Hiel Rutkowski, Jakob Komblum, Jakob Weisser i Salomon Jachimowicz.

Wedle aktu oskarżenia sprawa przedstawia się następująco:

W okresie wyborczym do Sejmu i Senatu w październiku i listopadzie 1922 roku pewna część członków żydowskiej organizacji robotniczej „Bund“ w Krakowie zespoliwszy się we frakcję komunistyczną, tak zwany „Kombund“, wystąpiła czynnie w akcji wyborczej jako związek proletariatu miast i wsi. Wówczas to z ramienia tej frakcji brał udział w komitecie wyborczym Bernard Rosenbaum jako sekretarz, zaś jako agitator i szerczytel odezw był czynny Chiel Rutkowski i inni. Agitacyjna działalność tej frakcji komunistycznej ujawniająca się coraz silniej także w okresie powyborczym nie uszła uwadze policji, która sprawdziła, że w marcu 1923 r. komunistyczna partja żydowska ziała się z robotniczą partją komunistyczną w Polsce i że odtąd cię-

żar pracy agitacyjnej spoczął przeważnie na barkach komunistycznej młodzieży żydowskiej, która swą agitację rozwinęła przedewszystkiem w łonie związków zawodowych, dając z jednej strony do zjednania jak najwięcej członków zwolenników i wyznawców zasad komunistycznych, a z drugiej strony do rozsadzenia związków zawodowych nie okazujących skłonności do przejęcia i propagowania zasad proletariatu.

Ta ujawniona działalność tej komunistycznej młodzieży żydowskiej spowodowała policję do przeprowadzenia w dniu 30 kwietnia 1923 r. rewizji u wszystkich podejrzanych członków tej żydowskiej frakcji komunistycznej, podczas której znaleziono mnóstwo najrozmaitszej literatury komunistycznej, oraz odezw i broszur agitacyjnych, jak również przedmioty, odezwy, zapisy itp. do użycia ich w czasie obchodu w dniu 1 maja 1923 r. W następstwie tego przyarrestowano też wszystkich wyżej wymienionych jako najmniejszych przeciwników proletariatu.

Wczoraj przesłuchano pierwszego z obwinionych Holzera, drugiego z powodu niedyspozycji prokuratora nie zdołano przesłuchać.

Rozprawie przewodniczy sędzia dr. Morus, wotują sędziowie Krauss i Truszkowski.

Rozprawa, która potrwa 3 dni, ze względu na świetło ścigała tłumy ciekawych widzów.

Jest już przeszło 1000 akcjonariuszy Banku Polskiego.

Warszawa. (Tel. od wł. koresp.).

Liczba akcjonariuszy Banku Polskiego przekroczyła już 1000 osób, a ilość akcji 11.000 sztuk. Na liście zapowiedzianych zapisów jest przeszło 150.000 akcji.

Opieka Rządu nad przemysłem krajowym

Warszawa. (Tel. od wł. koresp.).

Komitet ekonomiczny Rady Ministrów polecił wszystkim Ministerstwom i urzędowi państwowym, które dokonywują znaczniejszych zakupów przemysłowych, aby do dnia 15 bm. opracowały plan zamówień, jakie mają być poczynione w granicach budżetu na rok bież. i aby zakomunikowały ten plan Ministerstwu przemysłu i handlu. Ponadto Komitet Ekonom. polecił Ministerstwom, aby niezwłocznie przystąpiły do wydania zamówień przemysłowi krajowemu, stosując się do tego planu.

Przyjazd reprezentantów Międzynarodowego Biura pracy.

Warszawa. (Tel. od wł. kor.).

W czwartek 14 bm. przybywa z Genewy p. Franciszek Sokal, przedstawiciel Polski w Międzynarod. Biurze pracy w Genewie. Przyjazd p. Sokala stoi w związku z zapowiedzianym przybyciem do Polski p. Alberta Thomasa, przedstawiciela Międzynarod. Biura pracy. P. Thomas przyjeżdża do Polski dnia 20 bm.

Nowe przepisy o pobycie Rosjan w Polsce

Warszawa. (Tel. od wł. koresp.).

Jak się dowiadujemy Ministerstwo spraw wewn.

zamierza w najbliższym czasie wydać nowe przepisy, regulujące sprawę pobytu emigrantów rosyjskich w Polsce. Nowa karta pobytu, ważna na rok, upoważnia emigrantów do osiedlenia się i wykonywania pracy oraz zapewnia im swobodę ruchów na całym obszarze Rzeczypospolitej z pewnymi ograniczeniami w województwach wschodnich.

W związku z tem rosyjski i ukraiński komitet pomocy emigrantom, uzyskuje szersze prawa ingerencji w sprawach emigranckich.

Wyrok w sprawie Lednicki - Wasilewski.

Warszawa. (Tel. od wł. koresp.).

Wczoraj o godz. 6 wieczór, po 13-dniowej rozprawie przeciw red. „Gazety Warszawskiej“ p. Wasilewskiemu na skutek skargi p. Lednickiego, zapadł wyrok uwalniający red. Wasilewskiego od winy. Sąd, rozpatrzywszy artykuły 533 i 531 ust. kar., uznał, że chociaż red. Wasilewski nie przeprowadził dowodu prawdy co do uczynionego p. Lednickiemu zarzutu zdrady głównej i usiłowanej ucieczki z kraju, to jednak miał dostateczne podstawy do uważania ogłoszonego zarzutu za prawdziwy i dopuścił się tego ogłoszenia w interesie spełnianego przez siebie obowiązku redaktora gazety.

Sąd postanowił zaliczyć koszty sądowe na rachunek Skarbu, a od p. Lednickiego ściągnąć sumę 2 milionów marek.

Pół m ljarða nagrody

za wykrycie oszustwa przeciw Skarbowi Państwa.

Warszawa. (Tel. od wł. koresp.).

Ministerstwo Skarbu przyznało komisarzowi kontroli skarbowej p. Janowi Żegutowskiemu nagrodę w kwocie pół miljarða marek pol. za wykrycie nadużycia, którego dopuścił się Mikołaj Brückmann, na szkodę monopolu tytoniowego.

W kraju głód, nędza i bezrobocie

a w Warszawie płyną miljardy na zabawy.

Jak Warszawa tańczy. — Od pierwszorzędných do najlichszych lokali zabawa szalona.

W prasie warszawskiej czytamy:

Kryzys przemysłowy, stagnacja, tysiące bezrobotnych rosna, zastój w przemyśle i handlu, ale złota młodzież warszawska hula w karnawale do upadłego. Jedna manja ogarnęła wszystkich młodych, o zdrowych nogach: Dancigomanja. Ściemnione światła kinkietów, jazz-band z murzynem, lub przynajmniej z mulatem, piękne kobiety o podczernionych tuszem oczach i pięknie karminowanych wargach, wino, w najgorszym razie likier Bolsa z czarną kawą i szal taneczny. Prym wiedzie jawa, tango i shimmy. Smokingi, ciemne marynarki, laki, panie w sukniach balowych, lub wieczorowych, woń perfum, kwiaty od nadobnych kwiaciarek, snujących się po sali — dzikie tango tańca. Bawią się. Goręcej krąży krew, szeleszczą nasze warszawskie „limonczyki“ „miljonówek“, papier, lekkomyślnie rozrzucany, płynie falą bez troską z nocy na noc.

Gdzie się toczy zabawa? Tu są szczyble zabawy, zaleźne od „towarzystwa“ i chęci wyrzucenia grosza. Europa i Bristol. Elegancki pan Aleksander rej wodzi w Smoczej Jamie w Zakopanem, w Morskiem Oku, a żalotna pani Messal ośniewa w Bristolu i Europie niegasnącą urodą, szykiem toalet i futer i gracją tańca. Tutaj highlife warszawski, ziemiańsko-przemysłowy dał sobie stale rendez-vous dla flirtu i nowoczesnego tańca.

Suną pary w czarowny takt pierwszego skrzypka tego wprost z Paryża (via Berlin). Stebli gęsto obsadzone. Oryginalny szampan pieni się w szklaneczkach, wino, owoce, czarny nektar mokki. Szósta, siódma rano, jeszcze kończy się biały one stepp, nim zmęczone kobiety wytworny gentleman okryje w futra i autem odwiezie do domu.

„Oaza“. Inna fizjognomja dancingu. Coś bardziej internacjonalnego, zmieszanie się warstw społecznych, ale jeszcze utrzymany „fason“ pierwszorzędnego etablissement w cenach i szyku, elegancji. Więcej tu humoru, wesołości, mniej sztywności... Europy. Murzyn wywraca kozły, goście sami bawią się głośno, jak mogą więcej zaczerpniętych, podnieconych twarzy, których właściciele niechętnie puszczają się w tany, w obawie stracenia równowagi.

A potem drabina obniża się... Renaissance i Dolina Szwajcarska. Dziwnie zmyslowo gra muzyka.

Na scenie coś z Variete i kabaretu, tancerki „Henia“, kobiety swobodniejsze, głębokie dekolty wedle maniry „z tyłu nic, a z przodu tancerka“, tanciec dzikszys, a la Americain, pary przytulone bardziej do siebie, ciche szeptys, czasem nagle niski, zmysłowy śmiech dziewczęcy, konfetti, coriandoli i stoliki, obsadzone przeważnie przez pięć brzydzą, chciwą wrażeń i lekkiej zabawy. Tu często stołek zawśnie w powietrzu, gość w „ratużu“ alkoholowym szuka zaczepki ze swym sąsiadem, ale wszystko to głuzy głośna muzyka z Johnem przy jazie lub piosenką ze sceny. Tu już dominuje wódka i likier, czarna kawa leje się strumieniem, nad ranem patrol komendy miasta śledzi za wojskowymi, którym tu wstęp wzbroniony.

Gości jeszcze w podziemiach „Galerji Luksemburga“, czai się, dawny dancig „Cafe d'artistes“.

Romantyczny napad artystki warszawskiej celem porwania przyjaciela.

Zdaje się, że czyn ten dyktowała zawiedziona miłość. — Napad z pomocą bandytów! — O północy. — Kompromitacja szeregu znanych osobistości warszawskich, wpiątanych w skandaliczną sprawę.

Warszawa, 11 lutego.

Na mieście gruchnęła nagłe wieść o niebywałym skandalu: napadzie bandytek na znanego w szerokich kręgach towarzyskich przemysłowca — napadzie zaaranżowanym i dokonanyim pod przewodnictwem jednej z artystek teatrów miejskich.

Prasa warszawska przynosi na ten temat szereg istotnie

sensacyjnych szczegółów.

nieprawdopodobnej afery, którymi możemy podzielić się dziś z Czytelnikami.

Bohaterką skandalu jest panna A., dwudziestokilkuletnia artystka farsy i p. F., przemysłowiec i handlowiec warszawski.

Między panem F. i panną A. istniał ośławna stosunek przyjaźni

bez tego dwuznacznego odcienia, który zwykle w takich wypadkach słowno „przyjaźni“ się na laje. Panna A. bywała częstym gościem w domu p. F., żywiła dla niego dużo sympatji i życzliwości, niemniej jednak fakt, że młody przemysłowiec pozostawał nie czuły na posiągające zresztą wdzięki

zapomniany przez societę, a prywatne zakłady taneczników wabią do siebie kochanków muzy tanecznej. Tańczy, tańczy cała szopka. Noc w noc trwają te pląsy do białego ranka. Zmięte twarze tancerzy i ich partnerek w biały dzień giną w zaułkach ulic stołecznego miasta. Eviva vitar — Szal i użycie bez przesyty, bez znużenia trwa w karnawałowym tempie noc w noc. „Varsovie a' amaze...“ Warszawa tańczy. Stosy zielonych banknotów płyną do kiesi przedsiębiorców. A magistrat też zaciera ręce. Inkasuje, bo wiem na tej zabawie swoje 30 proc. Non olet... Nieprawdaż?...

Tyle pisze o szalach Warszawy prasa stołeczna. Nam też, na prowincji, wydaje się, że może należałoby nie kończyć na barwnych opisach owych korowodów tanecznych, ale... rzucić myśl społeczną, zaapelować do serc i sumień, zażądać, by ci, którzy tak bawią się, pomyśleli także i o głodnych.

Ale jest to obowiązek prasy stołecznej przede wszystkim, no i... organizacji społecznych. Tylko, że te, zdaje się, śpią...

słynnej z urody

artystki, wyprowadzał ją często z równowagi. Docho dżilo do tego, że między obojgiem wybuchały często sprzeczki i kłótnie, nie obeszło się nawet bez

zerwania znajomości

nawiązanej zresztą niebawem ponownie.

Wszystko to atoli nie mogło nasunąć myśli, że urażona artystka nosi się z planem, godnym

najnieprawdopodobniejszego scenariusza

kinematograficznego, z chęcią jakiejś niesprawiedliwionej zemsty czy arcyromantycznego porwania.

Mniej więcej tydzień temu o północy w mieszkaniu p. F. rozległ się dzwonek telefoniczny.

— To ja, A. Chciałabym się z panem zobaczyć. Tylko zaraz, za jakie 15 minut.

Czy będzie pan sam?...

— Proszę bardzo, niech pani będzie łaskawa.

Po kwadransie dzwonek u drzwi. Pan F. śpieszy, otwiera, wpuszcza pannę A. i w tym samym momencie widzi ze zdumieniem, że z za jej pleców

wylania się dwu opryszków

o twarzy chuliganów podmiejskich.

Z CAŁEJ POLSKI.

dowi mieszkaniowemu środki zaradcze. — Ostre zarządzenie Ministra Spraw Wojsk. w sprawie utrzymania dyscypliny wśród oficerów. — 105-letnia kandydatka do stanu małżeńskiego. — Zakopane odcięte

Dokonane przez dyrektora Głównego Urzędu Kasowego Min. Skarbu zestawienia wpływów podatków i opłat skarbowych za grudzień r. ub. wykazują następujące ciekawe dane:

Wpływ podatków bezpośrednich, jako to: gruntowego, od budynków, przemysłowego, dochodowego, od skrzynek depozytowych, kapitałów i rent, oraz zaległości tych podatków, odsetek i kar wyniósł z całego Państwa 9.997 miliardów marek. Najważniejsze pozycje w sumie tej stanowi wpływ z podatku przemysłowego — 5.557 miliardów marek; z podatku gruntowego 1.506 miliardów marek; z podatku majątkowego — 1.493 miliardy marek.

Wpływ z podatków pośrednich od spirytusu, wina, piwa, cukru, drożdży, oleju lnianego, węgla itd. dał 7.170.073.121 miliardów marek.

Z innych podatków: od spadków i darowizn, opłat ubezpieczeniowych, wekslowych, giełdowych, stemplowych itd. Skarb państwa otrzymał 2.051 miliardów marek.

Cła przywozowe dały 4.103.139.521 miliardów marek; monopol tytoniowy 1.496 miliardów marek; opłaty wywozowe 628 miliardów marek.

Na powyższe kwoty złożyły się: Warszawa i województwo warszawskie z kwotą 5.699 miliardów. Małopolska wschodnia — 2.013 miliardów, województwo łódzkie — 2.861 miliardów, Wielkopolska — 2.236 miliardów, Małopolska zachodnia — 1.377 miliardów, województwo kieleckie — 1.610 miliardów, województwo lubelskie — 912 miliardów, Pomorze — 865 miliardów, województwo białostockie — 777 miliardów, łuckie — 931 miliardów, brzeskie — 488 miliardów i wileńskie — 454 miliardów marek polskich.

Główny Urząd statystyczny podaje do wiadomo-

Podatki i opłaty skarbowe w grudniu ub. roku. — Obniżka cen towarów w Warszawie. — Przeciw głodowi mieszkaniowemu

Podatki i opłaty skarbowe w grudniu ub. roku. — Obniżka cen towarów w Warszawie. — Przeciw głodowi mieszkaniowemu

ści, że ceny hurtowe w ostatnim tygodniu stycznia (od 28 stycznia do 1 lutego włącznie) ujawniły znaczną niżkę. Wskaźnik cen hurtowych, obliczony dla wymienionego tygodnia na podstawie cen 24 towarów, w porównaniu z poprzedzającym tygodniem (od 21 do 26 stycznia włącznie) wykazał 6 proc. niżki.

Tak samo niżkę dają ceny, obliczone w złocie na podstawie przeciętnych kursów dolara

W poprzednim tygodniu ceny w złocie były wyższe od poziomu przedwojennego o 18,8 proc., w tygodniu zaś ostatnim ceny były wyższe od przedwojennych jeszcze tylko o 16,1 proc.

Wobec zaś obniżenia cen fabrycznych, Sekcja włókiennicza Stow. Kupców Polskich w Warszawie, zawiadomiła Oddział walki z lichwą Komisarjatu Rządu, iż od 9 lutego cennik towarów włókienniczych obniżony zostaje od 22 do 25 procent.

Tyle z Warszawy. Ale gdzie jest podobna niżka w Krakowie oraz w innych miastach prowincjonalnych?

Bołaczka społeczną, dającą się nam we znaki od lat bez mała dziesięciu, jest głód mieszkaniowy, któremu zaradzić — przynajmniej po części — mogłoby zastosowanie niżej podanych przez jeden z dzienników warszawskich, bardzo praktycznych, przykazań:

1) Koordynować i umieszczać w każdym budynku rządowym czy najętym biura dwóch różnych pokrewnych zarządów lub instytucji, przy czem jedno ma być czynne od 8 do 2 popołudniu, a drugie od 2 do 8 wieczorem. Stosując to do stolicy i w całym Państwie, zaoszczędzi się tysiące pokoi, w których można umieścić senatorów, posłów, oficerów, urzędników i młodzież akademicką.

2) Mianować komisję, złożoną z posłów sejmowych, radnych i obywateli dla sprawdzenia wogóle możliwości oszczędniejszego umieszczenia pracowników wszystkich biur i instytucji rządowych, bardzo często zajmujących zbyt wielkie pomieszczenia.

3) Utworzyć specjalny bank hipoteczny dla wydawania pożyczek na cele nadbudowy pieter na domach rządowych i prywatnych.

4) Zobowiązać właścicieli domów do doprowadzenia do stanu mieszkalnego wszystkich suteryn i strychów w najkrótszym czasie, wydając na to pożyczki hipoteczne.

4) Również zobowiązać właścicieli wил letnich, aby przerobili je na zimowe.

6) Zniżyć taryfę kolejową podmiejską do minimum.

Ostre zarządzenia Komendy Warszawy, tępiące wszelkie nieprzepisowe amundruowanie oficerów, nieoddawanie honorów wojskowych, niewłaściwe zachowanie się itp. wykroczenia przeciw dyscyplinie wojskowej — widocznie nie odniosły pożądanego skutku, skoro Minister Spraw Wojskowych widział się zmuszonym chwycić innego środka radykalnego.

W myśl tego zarządzenia Komenda Miasta ma co miesiąc zawiadamiać szefów departamentów odnosnych broni i służb o tego rodzaju wykroczeniach celem wciągnięcia ich, gdzie należy i uwzględnienia przy kwalifikacji, co przy awansach oficerskich da się odczuć bardzo dotkliwie.

Ze Lwowa donoszą, że w dniu 11 bm. wybuchł tam strajk zecerów.

Powodem strajku jest to, że gremjum drukarzy odmówiło wypłaty 32 proc. dodatku drożyznianego, wychodząc z założenia, że płace zecerów obecnie przewyższyły już parytet złota i zarobki przedwojenne. W odpowiedzi na to zecerzy wstrzymali się od pracy.

Mysząc w pierwszej chwili, że to bandyci, którzy chcą ją napasać, rzuciła się na nich — lecz jakież jest jego zdumienie, gdy widzi pannę A. nie tracącą kon-tenansu i mówiącą do bandytów, wskazując na nie-wczesnego obrońcę:

Zwiążcie go!

P. F. zorientowawszy się w tej niezwyklej sytuacji, zaprzestał naturalnie walki z opryszkami, niemniej jednak odgłosy poprzedniego szamotania obudziły służbę, która znalazłszy drzwi od kuchni do mieszkania zamknięte — czego dokonała w międzyczasie panna A. — rzuciła się na alarm stróża i całego domu.

Pan F., którego bandyci związali sznurami, grożąc mu przytem

nożem,

oczekiwał teraz, co z tego wszystkiego wyniknie.

Alarm służby nie pozostał bez skutku.

Za chwilę zaczęły drzwi trzeszczeć pod uderzeniami „sukursu”. Panna A. spostrzegła, że plan jej się rozbił.

Niezwłocznie dała też

hasło do odwrotu.

Bandyci znikli w drzwiach głównych, za nimi, nadobny ich berszt.

Po chwili na ulicy dał się słyszeć szum motoru samochodowego. To odjeżdżali napastnicy. Czarna noc zakryła ich ślady.

Co się kryje poza tą tajemniczą sprawą? Czy nie było tu osób trzecich? Plotka miejska komentuje te fakty bardzo rozmaicie i wymienia szereg różnych nazwisk. Pono organizował ten fantastyczny napad

nieszczęśliwy rywal pana F.,

mszcząc się w ten sposób za niepowodzenia i chęć nienawistnego przemysłowca usunąć z swej drogi.

Na bezrobociu żerują komuniści!

Warszawa. (Tel. od wł. kor.)

Niepokojącym objawem jest wzrost ilości bezrobotnych, stale się zwiększający. Zarważono agitację komunistyczną na giełdach pracy. Bezrobotnych zwiększają redukcjami robotnicy z powodu zastój w przemyśle, związanego z waloryzacją, brakiem zamówień rządowych, zmniejszeniem się pojemności rynku, oraz złą koniunkturą.

Metalowcy uważają, że przemysłowcy sami dążą do zamykania fabryk.

Włóknici po podpisaniu ostatniej umowy są zaspokojeni na pewien czas. Robotnicy przemysłu chemicznego zapowiadają walkę z powodu zamiaru niewypłacenia przez przemysłowców dodatku drożyzniowego. Robotnicy z fabryki „Płomyk” po zamknięciu fabryki w dniu 16 lutego r. b., zapowiadają manifestację ze sztandarami pod Sejmem.

Drukarze domagają się, aby przemysłowcy wykonywali zamówienia w Kongresówce, gdyż przez to mogą uzyskać podwyższenie płac.

Piekarze i młynarze do końca lutego są zaspokojeni.

Komuniści polscy sławią... Lenina.

Rozrzucają masowo odezwy.

Warszawa. (Tel. od wł. koresp.)

Jak się dowiadujemy, komunistyczna partia robotników polskich (K. P. R. P.), która jest sukcesją międzynarodówki komunistycznej, wydała w związku ze śmiercią Lenina odezwę. Odezwa ta obecnie jest rozrzucajana wśród robotników w różnych fabrykach. Treść odezwy nosi charakter gloryfikacji życia i działalności Lenina, wzywając proletarijat do wytrwania.

Proces o... dziurkę w bilecie tramwajowym

Warszawa, 11 lutego.

Asystent politechniki warszawskiej, p. Lewicki, wsiadł do tramwaju i podał konduktorowi bilet abonamentowy do dziurkowania. Wskazał przytem, że poprzedni konduktor przez pomyłkę przepuścił jeden numer i przedziurawił dalszy, prosił przeto o dziurkowanie numeru poprzedniego.

Konduktor, jak to bywa często, odpowiedział arogancko, że nie potrzebuje nauki i że tego numeru dziurkować nie będzie. Doszło więc do sprzeczki. Zatrzymano tramwaj i wezwano dwóch policjantów, którzy uznali słuszność żądania p. Lewickiego.

Do tej wskazówki zastosował się konduktor i przedziurawił numer pominięty. Dopiero potem nastąpiła nowa sprzeczka na tem ile między p. Lewickim a trzecim policjantem. I znowu zatrzymano tramwaj, a policjant sporządził protokół przeciw p. Lewickiemu za naruszenie pokoju.

Sąd pokoju 14-tego okręgu jednak uwolnił p. Lewickiego od odpowiedzialności.

Słynny astrolog Nostradamus przepowiedział Polsce przed 350 laty upadek na rok 1929!

Kto to był Nostradamus? Jakie są jego przepowiednie? Drugi upadek Polski. Ma to być zmiana formy rządów. Jeżeliby przepowiednia miała się spełnić, to tylko z winy naszej zaciętości partyjnej!

Warszawa, 11 lutego.

W wieku XVI żył we Francji słynny astrolog nazwiskiem Nostradamus (Michel de Notre Dame), lekarz przyboczny króla francuskiego Karola IX, który zarówno przez swoje niezwykle a ściśle prawdziwe przepowiednie astrologiczne w życiu codziennym, jak w książce zatytułowanej Centuries wykazał niebywałą przenikliwość i wywołał zarówno u ludzi prostych, jak i u najsławniejszych powszechny szacunek. Charakterystyczne były jego przepowiednie odnoszące się do królów francuskich Franciszka I i Henryka II, które sprawdziły się w wiele lat później w całej rozciągłości. On również przepowiedział rewolucję francuską, jej koleje i upadek krwawych tyranów rewolucji.

Jego to przepowiednie drukuje obecnie Zentralblatt fuer Okkultismus. Sięgają one aż do roku 2200.

Oto ich brzmienie w ścisłym ujęciu:

W ciągu bieżących, najbliższych lat zniknie carat w Rosji. Kościół w Polsce odgrywa rolę polityczną. Wskutek rewolucji we Francji, wielkie przewroty w Niemczech. Ruchawka we Włoszech, w Rzymie przewidziane zabójstwo króla; dyktatura, dodane w nawiasie („Może to już osławiony Mussolini?”). W 1929 roku bolszewizm w Anglii oraz upadek Polski. W tym czasie Anglja odegra rolę światową, Francja i Niemcy będą w opozycji do Anglii.

Potem następują przepowiednie, sprawdzenia się których, ze względu na odległość dat nie będziemy w możności skonstatować.

Zatem (mówi dalej przepowiednia) w 2020 roku, wojna między Anglią a Francją wywoła wojnę światową, w której Francja wskutek swych niesłychanie udoskonalonych łodzi podwodnych (Hilfe von U-Booten) odniesie wielkie zwycięstwo nad Anglią. Upadek Anglii. W tym

czasie panuje we Francji król, jednocześnie największy papież katolicki, Henryk Szczęśliwy. Po okresie spokoju, Francja przez wojnę z Włochami oraz Małą Azją odniesie wielką porażkę. W 2260 roku w Niemczech panować ma wielki cesarz Niemiecki Zygmunt Pyrenejski. Przez zwycięstwo w wojnie z Francją, Niemcy w tym czasie wznieść się mają do światowej potęgi.

W związku z powyższymi przepowiedniami odbył seans warszawski lekarz Habdank, zapytując medium swego o wartości tych przepowiedni a zwłaszcza o zapowiedziany upadek Polski. Otrzymał on następującą odpowiedź:

Nie będzie to właściwie upadek a poprostu zmiana formy rządu. Na szerszym terytorjum niż Polska obejmować będzie w związek ludów słowiańskich, nie pozbawiający zresztą tych ludów ich narodowej odrębności, z uwzględnieniem indywidualności politycznych. Anglja upadnie wcześniej i z przyczyn innych, zaś w Rosji z właściwą temu narodowi krańcowością, rozpocznie się wkrótce ruch faszystowski, który zresztą poprzedzi carat. Potem Rosja należeć będzie również do Ligi Słowian.

Nie podajemy powyższych relacji jedynie oczywiście dlatego, jakobyśmy w nie katorycznie wierzyli, w każdym razie są one frapujące i w wielu punktach, jak widzimy, już się spełniły.

Jedną natomiast uwagę na serjo możemy przy tej sposobności zrobić, a mianowicie: jeżeli tarcia polityczne, zle, bezwzględne, w Sejmie i w kraju dalej istnieć będą w tym stopniu, w jakim już obecnie istnieją, łatwo spotkać nas może nieszczęście. Jakie, oczywiście trudno przewidzieć, ale, że nie będzie ono dobre dla Państwa, to więcej niż pewne.

Dwa statki zderzyły się na Wiśle.

Kraków, 12 lutego.

Statek „Jagiello”, będąc w najwyższej szybkości, uderzył czubem w bok statku „Marja” i z trzaskiem łamiących się ścian i urządzeń przechylił się na bok, a przez otwór woda zaczęła napływać do kajut. Podróżni siedzieli przeważnie w kajutach: kiedy zobaczyli, co się dzieje, rzucili się w największym przerażeniu na pokład, wołając o łódzie ratunkowe. Majtkowie zaczęli spuszczać łódzie. Na rozkaz kapitana zabierano najpierw kobiety i dzieci. Wnet pełne łódzie dobiły do brzegu.

Tymczasem na statku „Jagiello” również wynikła panika, gdyż statek został uszkodzony w kadłubie,

przez otwór zaczęła się wdzierać woda. I tu musiano spuścić łódzie ratunkowe i pasażerów przewozić na brzeg. Następnie służba zabrała się do wykładowania tonącego statku. Jednocześnie obsługa zaczęła się do pomp. Ofiarą katastrofy padł majątek załogi „Marja”, niejaki Błażej Centor, który w chwili zderzenia stał na pokładzie. Prawidłowo, łódź utonął on w pierwszym momencie katastrofy.

O wypadku zawiadomiono władze w Płocku. Przyczyną katastrofy był stan nietrzeźwy tak „sterownika” Jana Andrzejaka, jak i kapitana statku „Jagiello”, Władysława Jozierskiego. Policja aresztowała obojha.

Nie wolno jeździć z bronią!

Dotyczy to zwłaszcza żołnierzy.

Warszawa. (Tel. od wł. kor.)

Ponieważ zdarzają się wypadki, że żołnierze wchodzą do wagonów kolejowych z aulbitą bronią i bułmetami, osadzonymi na karabinach, co sprzeciwia się przepisom wojskowym i kolejowym, władze wojskowe wydały ponowne wyjaśnienia co do podróży z bronią palną w wagonach, polecając bezwzględnie zadość uczynić rozkazom i przepisom wojskowym i kolejowym. Zakaz wchodzenia z bronią do wagonów dotyczy również eskort, które winny mieć osobny przedział, a broń jedynie w pogotowiu, tak, aby jej w każdej chwili można było użyć.

Wędrowni żydów z Polski do Palestyny.

Warszawa. (Tel. od wł. kor.)

Do Palestyny wyjeżdża w najbliższym czasie druga delegacja ortodoksów. W delegacji tej weźmie udział 40 osób.

Strajk aptekarski odroczony.

Warszawa. (AW.)

Wczoraj nastąpiło przesilenie zatargu między właścicielami aptek a pracownikami aptekarskimi. W ostatniej chwili zapowiedziany już strajk został odwołany.

Od dziś ujmuje w swe ręce sprawę Ministerstwo Pracy.

Sprawy urzędnicze.

Okólnik Min. Handlu do podwładnych urzędników. — Sprawy mają być załatwione po amerykańsku!

Warszawa, (tel. od wł. kor.)

Minister Przemysłu i Handlu inż. Kiedroń, wydał do podległych mu urzędników okólnik, w którym zwraca uwagę, ażeby w okresie sanacji Skarbu i przesilenia gospodarczego również i urzędnicy państwowi przyczynili się przez najszybsze i najsprawniejsze załatwianie powierzonych im spraw do przewyciężenia kryzysu. W związku z tem, mają być wydane zarządzenia, zmierzające ku możliwości załatwiania codziennych wpływów tego samego dnia.

Traktat polsko-holenderski.

Warszawa. (Tel. od wł. kor.)

Dnia 9 bm. odbyła się w Min. Przemysłu i Handlu inauguracyjna konferencja z delegatami rządu holenderskiego, w sprawie zawarcia traktatu handlowego między Polską a Holandją.

Cena złota spadła o 50 procent.

Na czarnej giełdzie panuje kompletny zastój, wywołany niechęcią skupowania walut nawet po kursie niższym.

Z wielką podażą obcych walut łączy się obfitość zaofiarowanego złota, które znacznie spadło w cenę. Gdy w okresach paniki walutowej, wywoływanej spadkiem marki, cena jednego grama czystego złota przekraczała 13 milionów marek, obecnie złotnicy kalkulują wyroby złote po 6 i pół do 7 milionów na jeden gram.

Spisek monarchistyczny w Grecji.

W Atenach wykryto spisek rojalistyczny. Solaganie wujki do stolicy. — Akcja królowej rumuńskiej. — Król Jerzy spo

Praga. (AW.)
Wedle domsień z Aten, rząd Kasandrisa wpadł na trop spisku, który miał przeszkodzić zgromadzeniu narodowemu w sprawie zadecydowania o plebiscycie. Na czele jego stoi gen. Condylis, który zamierza rozpocząć akcję również przeciw rządowi.

Dotychczas udało mu się pozyskać tylko jeden pułk ateński, tak, że rząd spodziewa się opanować bez przelewu krwi cały ten ruch.

Ateny. (Tel. wł. „Gońca Krak.”)

Na wiadomość o spisku rojalistycznym rząd ściągnął do stolicy państwa wielkie masy wojsk i powołał ochotników, ponadto rząd domaga się zwołania tajnego posiedzenia parlamentu, na którym omówionoby sprawę działalności rojalistów i wydano odezwę do narodu.

Solaganie wujki do stolicy. — Akcja królowej rumuńskiej. — Król Jerzy spo

Praga. (AW.)
Stronnicy Metaksasa pragną rząd obalić siłą, z drugiej zaś strony republikanie atakują go z powodu zbyt ostrego umiarkowania i domagają się aresztowania polityków i dziennikarzy rojalistycznych.

Pisma rojalistyczne utrzymują, że królowa rumuńska stara się za wszelką cenę podtrzymać ruch rojalistyczny w Grecji i skłonić wielkie mocarstwa do interwencji. Zamierza ona wyjechać do Londynu i Rzymu, aby osobistym wpływem zabezpieczyć tron dla króla Jerzego. Jak słychać jednak, sprzymierzeni pragną zachować neutralność w tej sprawie.

Król Jerzy wysłał do b. metropolity list, w którym utrzymuje, że zapewne już w maju będzie mógł wrócić do Aten. Metaksisi usiłowali zbuntować załogę krążownika „Kilkis” i skłonić ją do ataku na Pireus, co im się jednak nie powiodło.

W tym celu państwo polskie wysłało tam misję, która będzie rozkładała w tej sprawie zwiadomości portowemu. Sowiety postarały się o cały szereg wiz u rządu belgijskiego.

Walki z komunistami w Saksonii.

Drezno. (Tel. wł. „Gońca Krak.”)

Wedle wiadomości z Gór kruszcowych, przyszło koło miejscowości Bokau do walki między bandą komunistów a policją.

Kilku komunistów zginęło, 36 aresztowano.

Spór o śniegi i lody.

Jak wiadomo, amerykański sterowiec ma niedługo wyruszyć w podróż do bieguna północnego. Stany Zjednoczone niedwuznacznie dają do zrozumienia, że mają zamiar uważać tę podróż za wyloty znak przyłączenia bieguna północnego i jego okolic.

Ta zachłanność Stanów wydać się może dziwną, gdyż okolice bieguna północnego nie są lądem stałym, ale morzem, pokrytem olbrzymimi lawicami lodowymi.

Widocznie jednak posiadanie tak ubogiej krajiny, gdzie nawet fok, pingwiny i białe niedźwiedzie należą do rzadkości, przedstawia poważne korzyści (zaspakajające wrodzone wielu narodom apetyty zaborcze), gdyż obecnie Kanał zawiedziała przez angielskiego posła w Waszyngtonie, że na wypadek zagarnięcia bieguna przez Stany Zjednoczone, założy przeciw temu protest i wystąpi ze swym prawem do owych okolic, jako najbliższa sąsiadka, powtóre z tytułu tego, że przeważnie Kanałczycy byli odkrywcami i badaczami podbiegunowych okolic.

Spór o biegun północny w istocie swej nie jest tak śmieszny, jak się na pierwszy rzut oka wydaje.

Pominąwszy już moralny prestige, który przypada w udziale władcom bieguna, stwarza, a raczej stworzy ta aneksja poważny precedens w bliskiej może sprawie zawładnięcia biegunem południowym.

Tutaj kwestja jest więcej skomplikowana.

Biegun południowy, jak wiadomo, jest rozległym lądem, o wysokich górach, dochodzących kilku tysięcy metrów, zawierających, być może, niejedne skarby mineralne w swym łonie.

W ponze letniej wybrzeża Antarktydy są nawiedzane przez mirjady fok i pingwinów.

W odkryciu Antarktydy zasłużyło się niemało narodów, zaś w dojeździe do samego bieguna dzierży prym norweski eksplorator Roald Emdansen, a po nim Anglik Scott.

O ile przyjdzie na porządek dzienny pytanie, do kogo ma należeć ląd bieguna południowego, niewątpliwie spór o jego posiadanie powstanie głównie między temi dwoma państwami.

W Niemczech redukują już ilość posłów!

Z 459 na 329.

Berlin. (AW.)

Gabinet niemiecki zaakceptował projekt noweli do ordynacji wyborczej. Projekt ten przedłożono Radzie państwowej, a następnie wejdzie pod pełne obrady

Reichstagu.

Nowela przewiduje zmniejszenie członków parlamentu niemieckiego z 459 na 329. Wedle więc noweli na jednego posła przypada 75.000 wyborców.

Program polityki komunistycznej

wyłosił onegdaj Zimowiew.

Wprowadzenie w życie „demokratyzacji” robotniczej i utrzymanie żelaznej dyktatury proletariatu.

Moskwa. (AW.)

W uzupełnieniu wiadomości o mowie programowej jaką wygłosił Zimowiew na kongresie sowietów, przynoszą następujące szczegóły o programie w polityce wewnętrznej partji komunistycznej, jaki nazkicował Zimowiew przy tej sposobności.

Zdaniem Zimowiewa partja komunistyczna nie może być tylko siłą propagandową, ona musi być duszą całości i głową rządu. Pierwszym wskazaniem polityki wewnętrznej jest wprowadzenie w życie demokracji robotniczej i utrzymanie żelaznej dyktatury proletariatu. To też partja musi wzmocnić swój wpływ na masy robotnicze w kierunku całkowitego przetworzenia ich na bolszewików, musi dalej dążyć do pozyskania ich setek tysięcy, podobnie jak włościaci i prostych żołnierzy armji czerwonej oraz młodzieży uczącej się. Przedewszystkiem jednak ma partja według wywodów Zimowiewa uprawiać tak-

tykę ściśle ekskluzywną nieprzyjmując przez dwa lata nikogo z pośród innych warstw.

Mowę swoją przeplatał Zimowiew cytacjami Lenina, czyniąc się niejako oficjalnym tłumaczem jego idei.

Delegat papieski wyjeżdża do Moskwy

Rzym. (AW.)

Stolica apostolska zamierza wysłać do Moskwy swojego delegata, który jednakże nie będzie miał na razie charakteru przedstawiciela dyplomatycznego. Moskwa nie wysła ze swej strony żadnego przedstawiciela.

Antwerpja portem sowieckim?

Paryż. (AW.)

Donoszą z Antwerpji, że sowiety zamierzają stworzyć tam punkt oparcia dla swojej floty handlowej.

DR. JÓZEF FLACH.

O polską naukę.

Już coś dwa razy, pisząc o współczesnych zagadnieniach kultury narodowej, stanąłem wobec problemu dzisiejszego stanu nauki polskiej i zawsze — cofnąłem się. Niby to, że dłuższy rękopis nie mieściłby się już w normalnym odcinku, ale w rzeczywistości z — pewnej obawy poruszania tej sprawy. Ma ona bowiem dwie strony: jedną, popularną, o której się wciąż pisze, i drugą, niepopularną, o której się tylko czasami mówi.

Z tą popularną załatwię się w mgnieniu oka. Więc najprzód skarga na rząd, że uczelnie i instytucje naukowe skąpo dotuje.

Oczywiście, oczywiście!

I ja z ochotą podpisuję rezolucję: „Wzywa się Rząd, aby itd.” I z ochotą podpisuję „serdeczny apel” do polskich „multibiljonarów” (tak chyba teraz trzeba mówić), aby... itd. — no, jak austriacki Bosel, który niedawno miliardami koron ożywił uniwersytet wiedeński.

Ala, moi państwo, nauka to ostatecznie nietylko wyższe szkoły, biblioteki, laboratoria itd., to także („także...”) ludzie. I oto jest ta niepopularna, ta „niepisana”, a tylko „mówiona” strona naszego obecnego zagadnienia. Z całym respektem dla uczonych — w rzeczywistości — i „uczonych” — z tytułu swego stanowiska, nie można ich jednak uważać za jakiegoś „tabu”, za nietykalnych, których wogóle krytykować bez zbrodni obrazy majestatu nie wolno. W szczerze demokratycznym społeczeństwie prócz naczelnika państwa, innych obywateli zasadniczo krytyce nie podlegających być nie może. Popatrzmy więc z tego punktu widzenia na wczorajszą i dzisiaj-

szy stan nauki polskiej, a na tej podstawie postawmy pewne życzenia na przyszłość.

Otóż trzeba najprzód stwierdzić, że nauka polska przedwojenna, wieloma znakomitymi uczonymi się szczycąca, nie spełniała jednak wtenczas w całości zadania, do niej należącego. Przytoczę jeden przykład z dziedziny, nie najbliższej: Nie zdobyliśmy się przed wojną nawet na naukowe całkowite wydanie wszystkiego, co Mickiewicz napisał. Zaczęto zółtwim krokiem takie wydanie wychodzić, ale właśnie niedawno prof. Pigoń wykazał, jak bezkrytycznymi były te przed wojną ogłoszone tomy rzekomo krytycznego wydania. I przed wojną mieliśmy „uczonych” profesorów uniwersytetu, którzy po rozprawie habilitacyjnej nic naukowego nie napisali. I przed wojną następcą znakomitego jakiego profesora był zbyt często tylko formalnym jego następcą, nie równowartościowym jego zastępcą — a całe fakultety zwolna, lecz systematycznie chyliły się ku upadkowi.

Przyszło wskrzeszone Państwo Polskie. Do istniejących dwóch polskich uniwersytetów dodało trzy nowe, powiększyło liczbę uczelni technicznych i agronomiczno-leśnych.

Stworzyło tępsemem wprost nieoczekiwane warunki kariery dla uczonych polskich. Iluż to, nawet młodych ludzi, którzy w normalnych warunkach byłiby jeszcze długie lata docentami, albo nauczycielami gimnazjalnymi, dostało katedry uniwersyteckie! I później jeszcze Państwo nie skąpiło im szczególniejszej opieki. Wyróżniło ich, bardziej jeszcze niż sędziów, z rzeszy wszystkich, choćby najwyższych „pracowników państwowych”, podniosło ich „prestige”, bodaj takim wyjątkiem, że tylko oni zostając posłami, nie muszą iść na bezpłatny urlop. I tak aż do końca.

To samo Państwo Polskie, które skąpi na dotowanie zakładów naukowych, profesorom w ostatniej ustawie uposażeniowej dało pobory stosunkowo bardzo hojne (obecnie przeważnie powyżej miljarða).

Więc dzisiaj jest czas, przy całym uznaniu, że wielka liczba naszych uczonych tego wezwania nie potrzebuje, zwrócić się z niem do całego stanu: Polska dała wam i jak mogła najwięcej i bezwzględnie wiele — dajcie i wy Polsce i, jak możecie najwięcej i bezwzględnie wiele — dajcie jej w tem, do czego ona was przedewszystkiem powołała: w pracy naukowej. Wszecznice rządzą się pod kontrolą ministerstwa same, autonomicznie, więc ich wewnętrzne władze (dziekanaty, rektoraty) czuwać nad tem powinny, by nie zdarzały się częste i dzisiaj wypadki, że są profesorowie, którzy poza wykładami, nauki polskiej w swym dziale latami całymi i całymi dziesiątkami lat ani o krok naprzód nie prowadzą...

A naukę naszą czekają ważne i trudne zadania. Odrobić dawne zaniebdania, stanąć godnie w świecie naukowym obcym, jąc się nowych prac, że znowu z zakresu najlepiej mi znanego wspomnę stopy rękopisów, odzyskanych z bibliotek i archiwów państw zaborczych. Jedno jeszcze zaznaczyć trzeba. Dawniej profesorom wszecznic pomagali nauczyciele szkół średnich (że wymienię tu tylko Kubalę). Teraz ta pomoc ustanie niemal zupełnie. Stare pokolenie tych nauczycieli już już wymarło — nowe, z własnej dyspozycji i z powodu wiejącego z góry, z Warszawy, prądu — nie wchodzi tu: słusznego czy nie — zrobienia z nauczycieli tylko pedagogów, już tej pomocy nauce polskiej nie użyje. Więc pomijając współpracę w zakresie doświadczalnym laboratorjów naukowo-przemysłowych i os nauki polskiej jest dzisiaj wyłącznie w rękach profesorów wszecznic.

DRUBNE OGŁOSZENIA

LEŚNIK lat 33 z kilkunastoletnią praktyką, obeznany z kulturą drzew szpilkowych i liściastych zmianę posadki na lepszą. Reflektuje na większe gospodarstwo leśne. Na żądanie przysłać odpisy świadectw. Łaskawe zgłoszenia pod „Leśnik” do Adm. „Gońca” 161

KSIĄŻKOWY bilansista, samodzielny, poszukuje stałego zajęcia popołudniowego. Zgłoszenia pod „250” do Adm. „Gońca” Krak. 155

ROLNIK z wyższemi studiami obecnie na rządowej posadzie pragnie poznać pannę ze sfer ziemiańskich. Posag w postaci ziemi pożądany dla wspólnego dobra. Pośrednictwo rodziny mile widziane. Listy uprasza się nadsyłać do Adm. „Gońca” pod „gronom” 162

MŁODZIEŃCZAK poszukuje jakiegokolwiek zajęcia za niższym wynagrodzeniem w godzinach popołudniowych od 3 godz. Łaskawe oferty pod „Pracowity” do Adm. „Gońca” Krak. 150

AKADEMIK kończący studia, bła dyń, wysokiego wzrostu pragnie poznać pannę ze zamożniejszej rodziny, gospodarną i praktycznie wychowaną. Cel matrymonialny po ukończeniu studiów. Pośrednictwo rodziny mile widziane. Listy proszę nadsyłać do Adm. „Gońca” pod „Stydiosus” 160

DWIE przyjaciółki, blondynki lat 20 i 22 z braku odpowiedniej znajomości, pragną poznać panów celem spędzenia wolnych chwil, później zamążpójście. Oferty pod „Blondynki” do Adm. „Gońca” 159

BIURALISTKA z kilkoletnią praktyką, inteligentna poszukuje zaraz posady w jakimkolwiek przedsiębiorstwie. Zgłoszenia do Adm. „Gońca” pod „638” 165

KAWALER, lat 35, przystojny, poważny, ogrodnik, z wyższym wykształceniem, na stanowisku rzępowym, ożeni się z panną inteligentną, z dobrej rodziny, posiadającą własne gospodarstwo rolne. Pośrednictwo poważnych osób mile widziane. Zgłoszenia pod „Zygmunt” do Adm. „Gońca” 162

MŁODA inteligentna panna szuka posady do samodzielnego zarządu domem gospodarstwem, mającą wyższe wykształcenie, mogąca zająć się przytem wychowaniem dzieci. Zgłoszenia pod „W. ka” 164

ZGUBIONE papiery wojskowe na nazwisko Wyżel Franciszek ur. w roku 1901 w Olszonce unieważnia się.

MŁODY inteligentny pracownik w drzewie z dwuletnią praktyką, obeznany z pracami biurowymi, władający językami franc. i niemiec., poszukuje zaraz posady. Wymagania skromne. Oferty pisemne przyjmie Adm. „Gońca” Krak. pod „H. H.” 154

SLUŻĄCA z dobrimi świadectwami, umiejącą gotować, przyjmie od 1 marca br. Zgłoszenia u portjera przy ul. Basztowej l. 9 151

DWÓCH lub trzech pokoi z kuchnią poszukują. Czynnosc ewent. zapłata według umowy. Zgłoszenia pod „2 pokoje” do Adm. „Gońca” 164

URZĘDNICZKA bankowa poszukuje posady od 1 marca włącznie od 15 marca 1924 najchętniej prywatnie. Oferty nadesłać proszę do Adm. „Gońca” pod „W. K.” 158

OKAZYJNIE do sprzedania: samochód 18-konny „Colibri” w dobrym stanie gotowy do wyjazdu; motor elektryczny 1.6 P. S. 8.5 Amp. na prąd zmienny; plug motorowy 25-konny (Traktor); garnitur parowy do ulżenia komplet do użytku, wraz z pasami i z elewatoorem „Garet und Solm”. Fabryka maszyn roln. i odlewn. „Sila”, Gniezno, ul. Poznańska 19-20, Tel. 78. 159

KSIĄŻKOWY, korespondent, pod każdym względem samodzielny, obejmie sadę od 1 marca. Reflektuje na nazwisko samodzielnie w poważniejszym przedsiębiorstwie, miejscowość obojętna. Zgłoszenia pod „46” do Adm. „Gońca” 143

WPROST od właściciela wynajmę mieszkanie 3-4 pokoi w śródmieściu. Warunki na podstawie franka. Zgłoszenia pod „Frank” do Adm. „Gońca” 165

OGRODOWEGO kawalera, który przejąłby zarazem obowiązki szofera, poszukuje się zaraz na większy majątek. Łaskawe zgłoszenia uprasza się do „Par”, ul. Fr. Ratajezka 8 pod nr. 5.207. 163

URZĘDNIK państwowy, lat 35, spokojnego usposobienia, szczerego charakteru, poszukuje pań w celu matrymonialnym. Łaskawe zgłoszenia pań, którym zależy na szczęśliwym pożytku małżeńskim, uprasza się nadesłać do Adm. „Gońca” pod „Małopolanin” 151

TOKARNE, HEBLARKI, PRASY, WIERŃARKI, MŁOTY sprężynowe, **PIŁY** taśmowe, **GRYZEKI, GATRY, TRANSMISJE, PASY, PRASY** do dachówek, **BEZKI** żelazne, **POMPY, CLIWĘ** po niższych cenach poleca:

PILOT* Lwów, ul. Batorego l. 4.

—————

Zdobrego i energicznego akwizytora
poszukuje
ADM. GONCA KRAKOWSKIEGO.

Departament VI. Wojsk Technicznych M. S. Wojsk.
ogłasza niniejszym

konkurs

na dostawę silników ropnych 12 sztuk,
tokarek elektrycznych 12 szt.,
gryzarek 7 szt. i
żórawi wózkowych 12 szt.

Warunki techniczne są do przejrzania w Wydziale Wojsk Samochodowych w Warszawie, ul. Franciszkańska 2 Pokój nr. 20 w godzinach od 9 do 10, do dnia 15 lutego br. z wyjątkiem niedziel i świąt. 150

—————

PAPIERY WARTOŚCIOWE

akcje, noty, kupony, czek, obligacje oraz wszelkie prace drukarskie wchodzące w zakres wykonania wykwińskiego dostarczamy w jaknajkrótszym czasie po cenach przystępnych.

DRUKARNIA NAKŁADOWA

Kopernika L. 8. KRAKÓW. Tel. Nr. 1227.

MASZYNY do szycia znanej jakości „Maszyny” Hurtowo-Detalicznie - Raty. Warszawa, Marszałkowska l. 153. Zamawiać można listownie. 67

KUPUJĘ każdą ilość stomy po najwyższych cenach dziennych. Oferty z podaniem ilości uprasza Paweł Witkowski, „Ziemiopłody”, Grudziądz, plac 23 Stycznia nr. 45. Telef. 28 i 352. 152

RESTAURACJA w pełnym biegu, nadająca się na każde inne przedsięw. z całym urządzen., zaraz do nabycia. Wielkie Garbary 21. 153

WSPÓLNIKA do młyna większego i przedsiębiorstwa zbożowego w powiatowym mieście i dobrej okolicy poszukuje się z większym kapitałem. Oferty proszę złożyć pod „Wsp. 1551” do Tow. Akc. „Reklama Polska”, Warszawa, Aleje Marcinkowskiego 6. 154

Szwajcarskie gorzkie zioła znakomicie ułatwiają funkcje żołądka.

Sprzedają Apteki i Droguerje

—————

Ogrodzenia
nie tylko tańsze
od drewnianych
lecz
estetyczniejsze
i trwałe.

Kompletne ogrodzenia z siatki drucianej zwykle i ozdobne wraz z bramami i furtkami, jak również ogrodzenia kombinowane z drutem kolczastym, poleca:

Firma
W. Kucharski
Spółka Akcyjna
Fabryka drutu
i wyrobów
drucianych
KRAKÓW
Romanowicza l. 5.
Telefon 277.
Adres tel. „Matagor”
Dostawa szybka dzięki zapasowi siatek na składzie. Oferty i prospekty na każde żądanie.

FUTRA
ZAKIETY I GALANTERJE
WYKONUJE PO NISKICH CENACH
STANISŁAW
ZIEMBINSKI
KRAKÓW, UL. KOPERNIKA L. 6.

PRZETARG

Szefostwo Inżynierji i Saperów DOK. III Grodno ogłasza niniejszym przetarg nieograniczony na dostawę żarówek elektrycznych 220 wolt w następujących ilościach:

Miejsce dostawy	Siła światła wyrażona w świecach							
	5	10	16	25	32	50	100	
Grodno	150	400	1000	720	335	153	130	
Wilno	50	200	400	280	115	50	20	
Razem:	200	600	1400	1000	450	200	150	

Żarówki winne mieć na szkle znak szczególny — „D. O. K. III” — zakup żarówek będzie uskuteczony tylko z pierwszej ręki i w solidnej wytwórni. Wszelkie pośrednictwa wykluczone. Termin dostawy do trzech tygodni od dnia podpisania umowy.

Warunki ogólne wedle przepisów o dostawach wojskowych 8-10. 1922. Warunki szczegółowe, techniczne oraz wzory ofert są do wglądnięcia w kancelarji Szefostwa Inż. i Sap. O. K. III. Aleja 3-go Maja Nr. 6.

Oferty należyce ostateczowane w zalakowanej kopercie z napisem „Oferta na dostawę żarówek” — należy składać w Kancelarji Szefostwa Inż. i Sap. D. O. K. III. do dnia 15 lutego 1924 r. Do oferty należy załączyć kwit Kasy Skarbowej na wpłacone wadium w wysokości 3 proc. od sumy ofertowej.

Otwarcie ofert nastąpi w dniu 15 lutego br. o godzinie 12-ej w lokalu Szefostwa Inż. i Sap. D. O. K. III. Grodno, Aleja 3-go Maja Nr. 6.

Zastrzega się prawo oceny i wyboru oferty oraz ewentualny przetarg ustny. 153

Szefostwo Inż. i Sap. D. O. K. III.
Nr. 303. Inż. A. B.

WYSOKĄ PROWIZJĘ
za wskazanie odbiorcy wzgl. pośrednictwo przy sprzedaży maszyn stolarskich i tartacznych płaci poważna wytwórnia tychże maszyn. — Bliższe szczegóły pod „H. G 9022” przez
Biuro ogłoszeń Tow. Akc. „Reklama Polska” Poznań.
Aleje Marcinkowskiego 6.

CENY OGŁOSZEŃ
 OBOWIĄZUJĄCE OD 15-GO STYCZNIA: Drobne ogłoszenia za słowo zlp. 0-10 — dla poszukujących posadę zlp. 0-05 — wiersz milimetryowy po krotkie zlp. 0-40 — wiersz milimetryowy za słowo jedno o treści matrymonialnej zlp. 0-12 — wiersz milim. jednosłabkowy zlp. 0-15 — wiersz w rubryce „Nadszalone” zlp. 0-35 — wiersz milimetryowy za układowy kombinowany 50 proc. — Za terminowe zamieszczenie wszelkich ogłoszeń przez tekstem wiersz milimetryowy zlp. 0-50 — Administracja nie odpowiada.